

Forslag

til

Lov om kontinentalsoklen.

Fremsat den 13. januar 1971 af *justitsministeren*.

§ 1. Den danske kontinentalsokkels naturforekomster tilhører den danske stat og kan kun udforskes eller udnyttes af andre efter bevilling eller tilladelse.

Stk. 2. Ved naturforekomster forstås i denne lov:

- 1) havbundens eller dennes undergrunds mineralske og andre ikke-levende forekomster, og
- 2) levende organismer, som, når de er fangstmodne, enten er fastsiddende på eller under havbunden eller er ude af stand til at bevæge sig uden i stadig fysisk berøring med havbunden eller undergrunden.

§ 2. Ministeren for offentlige arbejder kan tillade udforskning af de naturforekomster, som er nævnt i § 1, stk. 2, nr. 1, når denne ikke foretages med henblik på udnyttelse. Han kan endvidere tillade optagelse af sådanne råstoffer, som før den 23. februar 1932 har været undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet. I øvrigt må udforskning og udyttelse af forekomster, som nævnes i § 1, stk. 2, nr. 1, kun ske i henhold til en bevilling, der gives efter reglerne i loven om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund.

Stk. 2. Fiskeriministeren kan tillade fiskeri og udforskning af de levende organismer, som er nævnt i § 1, stk. 2, nr. 2. Indgår der i fiskeri- eller havforskning undersøgelser af de naturforekomster, som er nævnt i § 1, stk. 2, nr. 1, gives tilladelse til disse undersøgelser ligeledes af fiskeriministeren.

Stk. 3. Tilladelser efter stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 gives indtil 5 år ad gangen. De kan bl. a. betinges af betaling af afgifter til det

Justitsmin. L. A. 1968. 615/13-1.

offentlige og af, at optagne råstoffer udlosses her i landet.

§ 3. Dansk ret gælder for anlæg, som med henblik på udforskning eller udnyttelse af kontinentalsoklen befinder sig på sokkelområdet, samt i sikkerhedszoner omkring anlægget, jfr. dog stk. 2. Ved bestemmelsen af danske domstoles og administrative myndigheders stedlige myndighedsområde henregnes anlæg og sikkerhedszoner til det område, de ligger nærmest, medmindre andet fastsættes af vedkommende minister.

Stk. 2. Følgende love gælder ikke for anlæg og sikkerhedszoner:

- 1) lov om saltvandsfiskeri,
- 2) lov om jagten,
- 3) lov om udøvelse af erhverv i Grønland,
- 4) lov om jagt og ferskvandsfiskeri i Grønland og
- 5) lov om erhvervsmæssig fangst, fiskeri og jagt i Grønland.

§ 4. Ministeren for offentlige arbejder kan fastsætte særlige regler om sikkerhedsforanstaltninger ved oprettelse og drift af de anlæg, der er nævnt i § 3, stk. 1, om nedlægelse af rørledninger og kabler samt om foranstaltninger til hindring eller afhjælpning af forurening. Tilsynet med reglerne overholdelse føres af de myndigheder, som i den øvrige lovgivning er pålagt tilsvarende opgaver, ligesom klager over tilsynsmyndighedens afgørelse sker efter de regler, der i øvrigt gælder for klager over sådanne afgørelser. Ministeren kan dog fastsætte afvigelser herfra.

Stk. 2. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om oprettelse af sikkerhedszoner

omkring anlæg, som anvendes til udforskning eller udnyttelse. Zonerne kan højst have en udstrækning af 500 m omkring de pågældende anlæg målt fra ethvert punkt på disses ydre kant. Ministeren kan fastsætte forskrifter for sejlads i sikkerhedszoner og herunder forbyde uvedkommende skibe adgang hertil.

Stk. 3. Ministeren for offentlige arbejder udfærdiger de regler, der er nævnt i stk. 1 og 2, efter forhandling med de ministre, under hvis forretningsområde sager af tilsvarende art hører.

§ 5. Den, som krænker statens eneret efter § 1, straffes med bøde eller hæfte i indtil seks måneder, medmindre anden lovgivning medfører højere straf.

Stk. 2. Overtrædelser af vilkår i bevillinger eller tilladelser, som er udstedt i medfør af denne lov eller i medfør af de love, som nævnes i § 2, stk. 1, og § 6, straffes med bøde, medmindre anden lovgivning medfører højere straf.

Stk. 3. I forskrifter, der udstedes i henhold til § 4, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 4. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 6. For anlæg og sikkerhedszoner, jfr. § 3, stk. 1, som befinder sig på eller er oprettet inden for den grønlandske del af kontinentalsoklen, gælder den for Grønland i øvrigt gældende ret. Ministeren for Grønland udøver de beføjelser, der er fastsat i §§ 2 og 4, under iagttagelse af reglerne i loven om mineralske råstoffer i Grønland.

§ 7. Loven træder i kraft den 1. marts 1971.

Stk. 2. § 3 i kgl. anordning nr. 259 af 7. juni 1963 vedrørende udøvelse af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel ophæves.

§ 8. Loven gælder ikke for Færøerne.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Den 31. maj 1963 ratificerede Danmark konventionen om den kontinentale sokkel. Det skete i henhold til folketingets samtykke af 2. maj 1963 (se folketingstidende 1962-63, tillæg A, sp. 1569, tillæg B, sp. 779, tillæg C, sp. 363 samt folketingets forhandlinger 1962-63, sp. 4231, 4830 og 5215). Konventionen var medtaget som bilag til forslaget til folketingsbeslutning om ratifikationen.

Ved kgl. anordning af 7. juni 1963 blev det derefter fastslået, at dansk højhedsret udøves, for så vidt angår udforskning og udnyttelse af naturforekomster, over den del af soklen, som efter konventionen tilkommer Danmark. Det blev i anordningens § 3 bestemt, at udforskning og udnyttelse af de naturforekomster, som konventionen giver medlemslandene eneret til at udnytte, skal ske i medfør af bevillinger, der udfærdiges i henhold til lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund og for Grønlands vedkommende i medfør af kgl. anordning nr. 153 af 27. april 1935 om udnyttelse af råstoffer i Grønlands jordbund.

Med hjemmel i anordningen og i undergrundsloven blev der ved kgl. resolution af 5. oktober 1963 givet selskaber i Rederiet A. P. Møllers koncern eneretsbevilling til udnyttelse af forskellige råstoffer på bl. a. sokkelområdet. For så vidt angår det grønlandske sokkelområde er en række tilladelser til forundersøgelser udfærdiget i medfør af lov nr. 166 af 12. maj 1965 om mineralske råstoffer i Grønland.

I 1967 nedsatte ministeriet for offentlige arbejder et udvalg til undersøgelse af problemerne i tilknytning til efterforsknings- og indvindingsvirksomhed på dansk kontinentalsokkelområde. Dette udvalg har nedsat to underudvalg, for det første et udvalg som fik til opgave at undersøge de juridiske problemer i forbindelse med virksomhed på sokkelområdet og for det andet et udvalg med henblik på undersøgelse af de sikkerhedsmæssige problemer i forbindelse med efterforsknings- og indvindingsvirksomhed.

Det foreliggende lovforslag er udarbejdet af det nævnte udvalg vedrørende de juridiske problemer. De ministerier, hvis forretningsområder problemerne særligt angår, har været repræsenteret i ud-

valget, som har arbejdet under ledelse af justitsministeriet.

Underudvalget har som udgangspunkt for sit arbejde lagt til grund, at anordningen af 7. juni 1963 må antages at have medført, at den del af dansk lovgivning, som ikke efter sit eget indhold er begrænset til landområdet og søterritoriet, er udstrakt til at gælde virksomhed, der står i forbindelse med udforskning og udnyttelse af soklens naturforekomster. Udvalget har imidlertid fundet, at man for at afskære tvivl om, i hvilket omfang dansk lovgivning og retshåndhævelse gælder på sokkelområdet, burde foretage en samlet retlig regulering af forholdene på kontinentalsoklen.

Justitsministeriet har tilrådt udvalgets opfattelse, og det fremsatte lovforslag er identisk med udvalgets udkast.

I Sverige og Norge er der også udfærdiget specielle love om forholdene på kontinentalsoklen, nemlig for Sveriges vedkommende lov nr. 314 af 3. juni 1966 om kontinentalsoklen, og for Norges vedkommende lov af 21. juni 1963 om udforskning og udnyttelse af undersøiske naturforekomster.

Lovens gennemførelse vil ikke medføre administrative konsekvenser f. s. v. angår sådan virksomhed på sokkelområdet, som allerede er omfattet af den gældende lovgivning. Omfanget af den administration, der bliver nødvendig med hensyn til de tilladelser, der gives til udforskning og indvinding, som ikke omfattes af den eksisterende lovgivning, vil afhænge af det antal tilladelser, der bliver givet. Øgede administrationsudgifter vil dog kunne udliges gennem opkrævning af de i § 2, stk. 3, nævnte afgifter, og såfremt en indvinding af råstoffer, f. eks. ral, grus og sand, kommer igang, vil virksomheden kunne blive indtægtsgivende for staten. Det er ifølge sagens natur umuligt at skønne over størrelsen af eventuelle indtægter.

Bemærkninger til forslaget enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til stk. 1. Ifølge sokkelkonventionens art. 1 omfatter den kontinentale sokkel havbunden og undergrunden i de undersøiske områder, som grænser op til kysten, men ligger uden for søterritoriet indtil en dybde af 200 meter eller uden for denne grænse, så langt havdybden tillader udnyttelse af områdets naturforekomster.

I de tilfælde, hvor den danske kontinentalsokkel grænser op til andre staters andele af soklen, skal afgrænsningen ifølge konventionen principalt fastsættes ved aftale mellem nabostaterne. I mangel af aftale skal afgrænsningen ske i overensstemmelse

med ligeafstandsprincippet, medmindre særlige omstændigheder tilsiger en anden grænselinie.

På grundlag af disse bestemmelser har Danmark hidtil afsluttet sokkelaftaler med Norge, Storbritannien og Nederlandene samt med Forbundsrepublikken Tyskland om den kystnære del af sokkelområdet i Nordsøen. (Lovtidende C, bekendtgørelse nr. 48 af 11. juli 1966, jfr. bekendtgørelse nr. 67 af 21. juni 1968, bekendtgørelse nr. 14 af 17. februar 1967, bekendtgørelse nr. 56 af 11. august 1967 og bekendtgørelse nr. 37 af 11. juni 1966). Efter at nye forhandlinger har været ført med Forbundsrepublikken Tyskland på grundlag af den afgørelse, som blev truffet af Den internationale domstol i Haag, er der mellem de to lande paraferet en ny aftale om hele grænsens forløb, som i nær fremtid vil blive undertegnet og derefter forelagt folkettingen med henblik på ratifikation. Aftalen vil nødvendiggøre mindre justeringer af aftalerne med Storbritannien og Nederlandene. For de øvrige danske farvandsområder kan der endnu blive tale om at fastlægge sokkelgrænserne i Kattegat og Østersøen samt for Grønlands vedkommende over for Canada. Det må endvidere forventes, at der inden for de nærmeste år på det internationale plan vil blive fastlagt bestemmelser om den yderste grænse for den kontinentale sokkel, hvor denne støder op til den dybe oceanhavbund.

Loven omfatter ikke dansk søterritorium. Dettets udstækning er fastlagt i kgl. anordning nr. 437 af 21. december 1966 og for Grønlands vedkommende i kgl. anordning nr. 191 af 27. maj 1963.

Til stk. 2. Afgrænsningen af de naturforekomster, som loven omfatter, svarer til afgrænsningen i konventionens artikel 2, stk. 4.

Det følger af bestemmelsen, at loven ikke vedrører fiskeri af andre dyrearter end sådanne, som ikke er i stand til at bevæge sig uden i stadig fysisk berøring med havbunden eller undergrunden. Det almindelige fiskeri vil således kun blive berørt, hvis der i anledning af oprettelse af sikkerhedszoner m. v., jfr. lovforslagets § 4, stk. 2, sker visse indskrænkninger i fiskeriområderne. Det kan imidlertid næppe antages, at sådanne indskrænkninger vil medføre væsentlige gener.

Til § 2.

Til stk. 1. Denne bestemmelse vedrører havbundens eller undergrundens mineralske og andre ikkelevende forekomster. Som hovedregel gælder reglerne i loven om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund også for udforskning og udnyttelse af disse forekomster, jfr. bestemmelsens sidste punktum. Undergrundsloven

fastsætter en kompliceret procedure for meddelelse af efterforsknings- og indvindingsbevillinger; jfr. lovens § 2. Man har fundet det rimeligt at foreslå, at der, hvor der er tale om udforskning i rent videnskabeligt øjemed, d. v. s. uden henblik på senere udnyttelse, gennemføres en mindre kompliceret procedure. Det foreslås derfor, at ministeren for offentlige arbejder skal kunne meddele tilladelse til sådan udforskning.

Undergrundsloven undtager fra sit anvendelsesområde sådanne råstoffer, som før den 23. februar 1932 har været undergivet privat-økonomisk udnyttelse her i Danmark. Det kan f. eks. dreje sig om sten, ral, sand og grus, som omfattes af sokkeloverenskomsten. Udnyttelsen af sådanne råstoffer ud for de danske kyster er i de senere år tiltaget i betydeligt omfang, og som det fremgår af det af ministeren for offentlige arbejder fornyligt fremsatte forslag til lov om udforskning og udnyttelse af sømaterialer inden for søterritoriet, må det anses for nødvendigt, at der nu etableres kontrol med udnyttelsens omfang og stedet for udlosningen af de optagne råstoffer. Da råstofferne i et vist omfang også optages på kontinentalsoklen, bør kontrollen udstrækkes hertil. Bestemmelsen i 2. pkt. i § 2, stk. 1, tager sigte herpå.

Til stk. 2. Der foregår i disse år omfattende videnskabelige undersøgelser af havene og disses levende ressourcer. Danmark er inddraget i disse undersøgelser, og det må forudses, at de i stigende omfang også vil vedrøre farvandet omkring Danmark. Det foreslås, at fiskeriministeren kan give tilladelse til sådanne undersøgelser og også til undersøgelser, som umiddelbart vedrører ikke-levende ressourcer på havbunden eller i undergrunden, men hvis endelige sigte er at skabe klarhed over de levende ressourcers forhold. Det forudsættes, at fiskeriministeren i disse tilfælde udfærdiger tilladelser efter forhandling med ministeren for offentlige arbejder.

Til stk. 3. Bestemmelsen vedrører alene de i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 nævnte *tilladelser*. Bevillinger til udforskning og udvinding af råstoffer, som er omfattet af undergrundsloven, skal fortsat gives i medfør af denne lov. Der vil kunne stilles vilkår for udfærdigelsen af tilladelser, f. eks. at planerne for undersøgelserne skal godkendes af vedkommende ministerium, at undersøgelserne skal ske med en vis intensitet, og at resultaterne af tilladelsernes udnyttelse skal meddeles de pågældende ministerier. Endvidere foreslås det, at tilladelserne skal kunne betinges af betaling af en afgift til det offentlige og af, at de optagne råstoffer udlosses her i landet.

Til § 3.

Til stk. 1. Som det nævnes i de almindelige bemærkninger, må den del af dansk lovgivning, som ikke efter sit eget indhold er begrænset til landområdet og søterritoriet, for så vidt antages at gælde virksomhed, der står i forbindelse med udforskning og udnyttelse af soklens naturforekomster. Den foreliggende bestemmelse tilsigter at fastslå dette udtrykkeligt.

Det har været overvejet at udforme bestemmelsen således, at den opregnede de love, som skulle gælde på sokkelområdet. Man har imidlertid foretrukket at foreslå en generel udstrækning af dansk ret, således at man i stedet udtrykkeligt undtager de love, der ikke skal finde anvendelse, jfr. bemærkningerne til stk. 2. Dette skyldes dels, at denne fremgangsmåde er den sikreste, dels at dele af dansk ret ikke er formuleret i retsfor skrifter, således f. eks. væsentlige dele af erstatningsretten.

I overensstemmelse med den svenske og norske kontinentalsokkelovgivning foreslås dansk ret udstrakt til at gælde anlæg og sikkerhedszoner, derimod ikke kontinentalsoklen i øvrigt. Retsvirkningen heraf vil være, at anlæg og sikkerhedszoner betragtes som dele af den danske stat for så vidt angår dansk rets gyldighed. Heraf følger, at den danske stat har jurisdiktionsmyndighed med hensyn til overtrædelser af dansk lovgivning, jfr. herved § 6, stk. 1, litra 1, i borgerlig straffelov.

„Anlæg“ er ikke nærmere defineret, idet det ikke er muligt at forudse den nærmere karakter af de hjælpemidler, der vil blive anvendt til udforskning og udnyttelse. Platforme, hvad enten de er faststående eller forankrede, vil være omfattet af begrebet anlæg. Det samme vil gælde skibe, som anvendes til boringer på soklen. Om skibe, der i øvrigt anvendes til udforskning, kan anses for anlæg i lovens forstand vil bl. a. afhænge af intensiteten og varigheden af undersøgelsesvirksomheden og af skibets nærmere indretning. Det må anses for rigtigst at lade denne afgrænsning finde udtryk gennem domstolens praksis.

Den almindelige udstrækning af dansk ret betyder, at også f. eks. arbejderbeskyttelseslovgivning, retsfor skrifter indeholdende krav af teknisk art til indretning af motorer, elektrisk udstyr m. v. samt retsfor skrifter vedrørende skibsfartens betryggelse og lignende, vil være gældende på anlæg og i sikkerhedszoner. Bemyndigelser i lovgivningen til udfærdigelse af administrative for skrifter vil kunne udnyttes med hensyn til anlæg og sikkerhedszoner.

Til stk. 2. Kontinentalsokkelkonventionen giver ikke de kontraherende stater eneret til anden form

for virksomhed på sokkelområdet end den, der står i forbindelse med udforskning og indvinding af de naturforekomster, der er nævnt i § 1.

Fra den almindelige udstrækning af dansk lovgivning til anlæg og sikkerhedszoner må der derfor gøres undtagelse med hensyn til sådanne love, som efter deres indhold ville være anvendelige på dette område, men som er uforenelige med konventionens bestemmelser.

Til § 4.

Til stk. 1 og 2. Der vil kunne forekomme tilfælde, hvor det ikke vil være tilstrækkeligt at udstrække den eksisterende lovgivning til anlæg og sikkerhedszoner. Der vil f. eks. kunne opstå behov for udfærdigelse af sikkerhedsforskrifter af speciel karakter på grund af den særlige risiko, der kan være forbundet med udforskning og udnyttelse af kontinentalsoklen. Sådanne forskrifter kan være nødvendige både f. s. v. angår selve anlæggene og rørledninger, der udgår herfra som for rørledninger fra anlæg, der befinder sig uden for den danske kontinentalsokkel. Det må påregnes, at sådanne forskrifter vil berøre flere ministeriers sagsområder. Af administrative grunde skønnes det mest hensigtsmæssigt at samle beføjelsen hos én minister, og det foreslås, at kompetencen til at udfærdige sådanne forskrifter tillægges ministeren for offentlige arbejder, som efter lovforslagets § 2, stk. 1, er den, der i hovedsagen får ansvaret for administrationen af udforskningen og udnyttelsen af kontinentalsoklens naturforekomster.

Når ministeren for offentlige arbejder skal udstede de administrative forskrifter, som findes nødvendige til supplerung af de gældende bestemmelser, kan der opstå tvivl om, hvilken myndighed, der skal føre tilsyn med overholdelsen af reglerne, og for hvem tilsynsmyndighedens afgørelse kan indbringes. Det fremhæves derfor i lovforslaget, at de almindelige regler herom skal finde anvendelse, medmindre det i det enkelte tilfælde findes praktisk at fravige dem. De administrative forskrifter, som udstedes i medfør af denne bestemmelse bør formentlig i reglen indeholde udtrykkelige regler om tilsyn og klageadgang.

Til stk. 3. Reglerne må naturligvis udfærdiges i samråd med de ministerier, hvis sagsområder, de berører. Dette ville for så vidt følge af sædvanlig

forvaltningsretlig praksis, men under hensyn til, at loven berører adskillige ministeriers sagsområder, er det fundet rigtigst at medtage en udtrykkelig bestemmelse herom i loven.

Til § 5.

Til stk. 1. Der findes ikke i gældende lovgivning en speciel straffebestemmelse med hensyn til uberettiget udforskning og indvinding af naturforekomster på sokkelområdet.

Det er derfor fundet rigtigst at foreslå en udtrykkelig straffebestemmelse for krænkelse af statens eneret efter lovens § 1.

Til stk. 2. Overtrædelser af vilkår i bevillinger og tilladelser kan medføre bevillingens eller tilladelsens fortabelse. Denne sanktion kan dog næppe tænkes bragt i anvendelse i tilfælde af mindre graverende overtrædelser. Der bør derfor være mulighed for idømmelse af bøde.

Til § 6.

For den grønlandske del af kontinentalsoklens vedkommende bør det være den for Grønland i øvrigt gældende del af dansk ret, der udstrækkes til at være gældende. Dette resultat ville man for så vidt kunne nå til ved fortolkning af bestemmelsen i § 3, stk. 1, men det findes rigtigst at fastslå det udtrykkeligt. Af praktiske grunde er love, for hvilke der skal gøres undtagelse, opregnet udtømmende i § 3, stk. 2, selv om systematiske hensyn kunne tale for at medtage de særlige grønlandske love her.

Til § 7.

I § 3 i kgl. anordning nr. 259 af 7. juni 1963 er det fastsat, at der til udforskning og udnyttelse af soklens naturforekomster kræves bevilling i medfør af undergrundsloven eller i medfør af kgl. anordning nr. 153 af 27. april 1935 om udnyttelse af råstoffer i Grønlands jordbund. Denne bestemmelse vil efter forslaget § 2, stk. 1, jfr. § 6, blive overflødig, og det foreslås derfor, at den ophæves.

Til § 8.

Af administrative grunde, herunder navnlig hensynet til den færøske særlovgivning, må det anses for mest hensigtsmæssigt, at forholdene med hensyn til kontinentalsoklen omkring Færøerne reguleres i en særlig lov.